

LBRIS

We know
books

Cosmin Dariescu

Elemente de drept internațional privat în dreptul afacerilor

Editura C.H. Beck
București 2024

Cuprins

Prefață	VII
Abrevieri	XI
Capitolul I. Conflicte de jurisdicție	1
Secțiunea 1. Considerații prealabile.....	1
Secțiunea a 2-a. Configurarea competenței jurisdicționale internaționale de către părți	1
§1. Convenția (Clauza) arbitrală.....	1
§2. Convenția (Clauza) de alegere voluntară a forului	3
Secțiunea a 3-a. Norme de competență internațională	10
§1. Aplicarea lor prealabilă.....	11
§2. Prioritatea normelor de competență internațională din tratatele internaționale	11
Secțiunea a 4-a. Soluționarea conflictelor de competență în interiorul Uniunii Europene (Regulamentul nr. 1215/2012 – Bruxelles I bis)	12
§1. Istoric și sferă de aplicare	12
§2. Normele de competență internațională prevăzute în Regulamentul nr. 1215/2012.....	14
Secțiunea a 5-a. Alte norme de competență internațională obligatorii pentru instanțele române.....	25
§1. Norme de competență internațională din tratatele de asistență juridică încheiate de România cu state din afara Uniunii Europene	25
1.1. Norme de competență internațională aplicabile în cazul delictelor civile apărute în relațiile cu Republica Moldova	25
1.2. Norme de competență internațională în materia bunurilor și a delictelor civile aplicabile în relațiile cu Ucraina.....	25
§2. Normele de competență internațională din Codul de procedură civilă.....	27
2.1. Istoric și aplicare.....	27
2.2. Enunțarea și interpretarea acestor norme.....	27
Secțiunea a 6-a. Chestiuni legate de recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și arbitrale.....	33
§1. Sediul juridic al recunoașterii și executării silită a hotărârilor judecătorești provenite din state-membre ale UE	34
§2. Recunoașterea și executarea silită a hotărârilor provenind din state membre ale Uniunii Europene	35
§3. Convenția nr. 41 privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă sau comercială (Haga, 2 iulie 2019).....	53
§4. Convenția O.N.U. privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine (New York, 1958).....	70

§5. Tratatete de asistență juridică încheiate de România cu alte state din afara Uniunii Europene.....	72
§6. Dreptul comun privind recunoașterea și executarea hotărârilor străine în România.....	75
Secțiunea a 7-a. Proceduri europene speciale	81
§1. Somația europeană de plată	81
§2. Cererile cu valoare redusă	88
Capitolul II. Conflicte de legi în dreptul afacerilor	95
Secțiunea 1. Conflicte de legi în materia persoanelor fizice și juridice (societăților comerciale)	95
§1. Reguli convenționale din tratatele de asistență juridică în materie civilă	96
§2. Norme conflictuale din Codul civil	99
Secțiunea a 2-a. Conflicte de legi în materia contractelor.....	102
§1. Principiul autonomiei de voință.....	102
§2. Principiile Regulamentului Roma I (Regulamentul nr. 593/2008).....	102
§3. Principiile Convenției interamericane asupra legii aplicabile contractelor internaționale (Mexico, 17 martie 1994)	108
§4. Principiile de la Haga referitoare la alegerea legii aplicabile contractelor comerciale internaționale (19 martie 2015).....	111
§5. Norme conflictuale din Codul civil	111
Secțiunea a 3-a. Conflicte de legi în materia bunurilor	112
§1. Norme conflictuale convenționale	112
§2. Norme conflictuale din Codul civil	113
Secțiunea a 4-a. Conflicte de legi în materia delictelor.....	117
§1. Principiile Regulamentului Roma II (Regulamentul nr. 864/2007 privind legea aplicabilă obligațiilor non-contractuale).....	117
§2. Norme conflictuale din tratatele de asistență juridică încheiate de România cu state din afara Uniunii Europene	124
§3. Norme conflictuale din Codul civil	124
Bibliografie	127

Capitolul I Conflicte de jurisdicție

Secțiunea 1. Considerații prealabile

Potrivit psihologului american Abraham Maslow, nevoia de siguranță figurează pe locul al doilea în piramida nevoilor umane (de la bază spre vârf), fiind devansată doar de nevoile fiziologice. Fără satisfacerea nevoilor fiziologice și a nevoii de siguranță, ființa umană nu poate accede la celelalte nevoi: de apartenență și iubire, de considerație și de autorealizare¹. În consecință, este firesc ca orice persoană fizică sau juridică, angrenată în raporturi reglementate de Dreptul afacerilor și înzestrate cu element de extraneitate, să se preocupe și de remediile ce-i stau la îndemână dacă partenerul sau partenerii nu-și onorează înțelegerea. Într-o astfel de situație neplăcută, în fața persoanei înșelate în așteptări se ridică trei întrebări fundamentale: „Cui anume să se plângă?”; „Ce efecte va produce actul jurisdicțional în străinătate și în patrie?” și „Ce lege va fi folosită pentru a soluționa litigiul?”. Scopul prezentei lucrări este acela de a furniza câteva răspunsuri fundamentate juridic celor trei întrebări. În vreme ce, în Partea I, vom răspunde primelor două întrebări, în Partea a II-a, vom oferi răspunsuri pentru cea de-a treia întrebare fundamentală.

În practică, persoanele fizice sau juridice răspund primei întrebări prin intermediul **convenției arbitrale**, fie prin intermediul unei **convenții de alegere voluntară a forului**, adică a instanței competente să soluționeze orice litigiu izvorât din acel raport juridic cu element de extraneitate.

În situația în care subiectele unui raport juridic patrimonial cu element de extraneitate nu au încheiat o convenție de arbitraj ori o convenție de alegere voluntară a forului ori în situația în care aceste convenții nu produc efecte, răspunsul la întrebarea fundamentală „Cui trebuie să ne adresăm pentru a rezolva litigiul iscat din acel raport juridic?” ne va fi oferit de normele de competență internațională.

Secțiunea a 2-a. Configurarea competenței jurisdicționale internaționale de către părți

§1. Convenția (Clauza) arbitrală

Arbitrajul reprezintă o modalitate de rezolvare a conflictelor prin instituirea convențională a unei justiții alternative private, care va soluționa, prin anumite

---

¹ T. Butler-Bowdown, 50 de cărți fundamentale pentru dezvoltarea personală. Soluții pentru transformarea vieții, Ed. Meteor Press, București, 2008, p. 278 și P. Hauck, Cum să iubești pentru a fi iubit, Ed. Polimark, București, 1995, p. 14.

persoane investite cu misiunea de a judeca, litigii patrimoniale de competența instanțelor judecătorești (art. 541 C.proc.civ.). Un litigiu arbitral de drept privat care se desfășoară în țara noastră este considerat internațional dacă s-a născut dintr-un raport juridic cu element de extraneitate [art. 1111 alin. (1) C.proc.civ.]. Orice cauză de natură patrimonială poate face obiectul arbitrajului dacă ea privește drepturi de care părțile pot dispune liber, iar legea statului de sediu al instanței arbitrale nu prevede competența exclusivă a instanțelor judecătorești [art. 1112 alin. (1) coroborat cu art. 542 C.proc.civ.]. Dacă una dintre părțile convenției arbitrale este un stat, întreprindere de stat sau organizație controlată de stat, ea nu poate invoca propriul drept pentru a contesta arbitrabilitatea unui litigiu sau capacitatea de a fi parte în procesul arbitral [art. 1112 alin. (2) C.proc.civ.]¹.

Competența jurisdicțională a arbitrilor izvorăște din convenția arbitrală. Aceasta reprezintă acordul de voință a părților în legătură cu soluționare diferendului dintre ele pe calea arbitrajului². Potrivit art. 549-551 C.proc.civ.³, convenția arbitrală poate îmbrăca una dintre următoarele două forme: o convenție separată (numită și compromis) sau o clauză inserată într-un contract cu un alt obiect (numită clauză compromisorie).

Convenția arbitrală, în cele două ipostaze ale sale, trebuie să aibă formă scrisă (fie că este vorba de înscris, telegrame, telex, telecopiator sau orice alt mijloc de comunicare care înregistrează comunicarea sub formă de text). Forma scrisă este solicitată atât de parag. 1 și 2 ale art. al II-lea al Convenției O.N.U. pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine (New York, 1958)⁴, ratificată de România prin Decretul nr. 186/1961, cât și de art. 1113 alin. (1) și art. 548 alin. (1) C.proc.civ. Este necesar să se rețină faptul că cerința formei autentice notariale a convenției arbitrale privind un litigiu legat de drepturi reale imobiliare nu se aplică și convențiilor de arbitraj privind litigii născute din raporturi de drept privat cu element de extraneitate în temeiul art. 1111 alin. (2), art. 1113 alin. (1) și a principiului „norma specială derogă de la cea generală”.

În ceea ce privește condițiile de fond ale convenției arbitrale trebuie să reținem, în primul rând, faptul că ea poate fi încheiată doar în legătură cu litigii izvorâte din raporturile patrimoniale cu element de extraneitate, raporturi ce nasc drepturi subiective asupra cărora părțile pot dispune, conform dreptului românesc [art. II parag. 1 al Convenției O.N.U. pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine și art. 1112 și art. 542 alin. (1) C.proc.civ.]. Tot în legătură cu condițiile de fond ale

---

¹ I. Leș, C. Jugastru (coord.), T. Bodoașcă, E. Hurubă, A. Circa, V. Lozneau, A. Tabacu, *Tratat de drept procesual civil*, vol. II, ed. a 2-a revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2020, p. 936-939.

² *Idem*, p. 421.

³ Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010) a fost modificat prin Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M.Of. nr. 365 din 30 mai 2012). Intrată în vigoare pe 15 februarie 2013 (conform art. I al O.U.G. nr. 4/2013 privind modificarea Legii nr. 76/2012), această lege suferit numeroase modificări, ultimele fiind introduse prin Legea nr. 57/2023 (M.Of. nr. 186 din 6 martie 2023).

⁴ Textul convenției poate fi consultat online (<https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/new-york-convention-e.pdf>).

convenției arbitrale, art. 1113 alin. (2) C.proc.civ. consideră convenția arbitrală validă din punctul de vedere al fondului, **dacă aceasta respectă condițiile de fond impuse de una dintre următoarele legi: legea aleasă de părți, legea ce guvernează obiectul litigiului, legea aplicabilă contractului ce conține clauza compromisorie sau legea română.** În acord cu art. 550 alin. (2), art. 1113 alin. (3) C.proc.civ. reamintește că validitatea convenției arbitrale nu **poate fi contestată** pe motivul invalidității contractului la care se referă (deci **validitatea convenției arbitrale este independentă de contractul la care se referă**) sau pe motiv că litigiul nu există încă.

Este momentul să clarificăm care sunt efectele convenției arbitrale. Existența validă a unei convenții arbitrale obligă instanța română sesizată cu judecarea litigiului patrimonial cu element de extraneitate să-și decline competența în favoarea tribunalului arbitral prevăzut în convenția arbitrală (excepția de arbitraj). Doar în trei situații expres prevăzute, instanța română poate judeca litigiul respectiv, în ciuda convenției arbitrale: atunci când pârâtul nu a invocat convenția de arbitraj până la primul termen la care a fost legal citat [reamintim că potrivit art. 201 alin. (1) C.proc.civ., întâmpinarea este obligatorie și se depune în termen de 25 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată]; atunci când instanța constată că respectiva convenție de arbitraj este fie caducă, fie inoperantă și, în sfârșit, atunci când din cauze imputabile în mod vădit pârâtului, tribunalul arbitral nu se poate constitui (art. 1069 C.proc.civ.). Efecte cvasiidentice sunt recunoscute convenției de arbitraj prin art. al II-lea, parag. 3 al Convenției O.N.U. Se observă că în textul convenției nu se enumeră printre motivele ce împiedică respectarea convenției arbitrale de către instanța judecătorească sesizată și împiedicarea de către pârât a constituirii tribunalului arbitral. În schimb, tratatul internațional vorbește despre situația în care convenția arbitrală „nu este susceptibilă de a fi aplicată”.

§2. Convenția (Clauza) de alegere voluntară a forului

În dreptul internațional privat, convenția de alegere voluntară a forului reprezintă acordul de voință prin care părțile unui litigiu patrimonial, actual sau viitor, cu element de extraneitate convin să se judece înaintea instanțelor unui stat sau a unei instanțe dintr-un anumit stat. Conceptul de convenție de alegere a forului (numită și de alegere a jurisdicției) are două forme, asemeni convenției de arbitraj: clauza de alegere a forului (atunci când înțelegerea părților este inclusă într-un contract cu un alt obiect) sau convenția propriu-zisă de alegere a jurisdicției (un acord al părților care are ca obiect exclusiv desemnarea instanței competente în caz de litigiu)¹.

Convenția de alegere a forului reprezintă o modalitate de prorogare de competență în procesul internațional. Prin prorogare de competență în procesul civil internațional se înțelege extinderea sau prelungirea competenței unei instanțe judecătorești române în detrimentul alteia străine precum și situația inversă când o instanță străină își extinde competența în detrimentul unei instanțe românești².

¹ I. Leș, C. Juguștru (coord.), op. cit., p. 744.

² Idem, p. 740.

Prorogarea de competență poate fi **voluntară expresă** (se încheie o convenție de alegere a forului) și **voluntară tacită** (pârâtul se prezintă în fața forului sesizat și formulează apărări pe fond, fără să-i invoce necompetența)¹.

Sediul juridic al convenției de alegere a forului a înregistrat în dreptul românesc o evoluție subtilă. Astfel, instituția a fost reglementată de:

- art. 1067 alin. (1) și art. 1068 C.proc.civ. (între 15 februarie 2013 și 10 ianuarie 2015);

- art. 6 și art. 25 ale Regulamentului nr. 1215/2012 (între 10 ianuarie 2015-1 octombrie 2015);

- art. 6 și art. 25 ale Regulamentului nr. 1215/2012, la care s-a adăugat Convenția de la Haga din 2005 (din 1 octombrie 2015 până azi).

Doctrina românească recentă înregistrează trei opinii privind sediul juridic al convenției de alegere a forului. Prima ignoră dialectica dintre art. 1067 alin. (1), art. 1068 C.proc.civ., art. 6 și art. 25 din Regulamentul nr. 1215/2012². A doua, o remarcă și încearcă să găsească o soluție de compromis, afirmând că prevederile Codului de procedură civilă privind convenția de prorogare a competenței continuă să fie aplicabile dacă litigiul nu intră sub incidența Regulamentului nr. 1215/2012 sau a altei reglementări europene³. A treia părere afirmă răspicat prioritatea art. 25 din Regulament asupra prevederilor corespondente ale Codului de procedură civilă care sunt „înlăturate”⁴ sau „nu se mai aplică”⁵. Ne raliem opiniei care proclamă inaplicabilitatea (abrogarea implicită) a art. 1067 și 1068 C.proc.civ., cu diferența că, în opinia noastră, având în vedere formularea art. 6 din Regulament, numai alin. (1) al art. 1067 C.proc.civ. este abrogat, dispozițiile privind prorogarea voluntară tacită supraviețuind. Opinia integratoare care încearcă să aplice și cele două articole din

---

¹ Ideile din acest subcapitol s-au cristalizat odată cu redactarea Subcapitolului 5.5. „Competența exclusivă a instanțelor române rezultate din convenția părților sau din prezentarea și apărările pârâtului (prorogarea voluntară de competență). Efectele convenției de arbitraj (excepția de arbitraj)” din lucrarea mea, *Fundamentele dreptului internațional privat*, ed. a 6-a, Ed. Universul Juridic, București, 2023, p. 57-69.

² C.-P. Buglea, *Dreptul internațional privat român: din perspectiva reglementărilor europene aplicabile în domeniu și a Codului civil român*, ed. a 3-a, Ed. Universul Juridic, București, 2021, p. 179-180; A.-L. Codreanu, *Legea aplicabilă în procesul civil internațional și competența internațională a instanțelor*, Ed. Universitară, București, 2019, p. 85-86; N. Diaconu, D.A. Crăciunescu, *Procesul civil internațional în contextul exigențelor juridice contemporane*, Ed. Universul Juridic, București, 2021, p. 53; R. Ion, *Drept internațional privat european*, Ed. Hamangiu, București, 2019, p. 401-402 și C. Dariescu, *Influența Convenției de la Haga din 2005 asupra reglementării acordului de alegere a forului în dreptul internațional privat românesc în Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, Simplificarea – imperativ al modernizării și ameliorării calității dreptului. Comunicări prezentate la Sesiunea Științifică a Institutului de Cercetări Juridice*, 17 aprilie 2015, Ed. Universul Juridic, București, 2015.

³ Ș.-A. Stănescu, *Procesul civil internațional*, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 99 și I. Macovei, *Tratat de drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 388-389, 395-396, 404 și 412.

⁴ G.-L. Zidaru, *Competența în materie civilă potrivit Regulamentului Bruxelles I bis nr. 1215/2012*, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 390.

⁵ S. Popovici, *Drept internațional privat*, Ed. C.H. Beck, București, 2019, p. 54.

Codul de procedură civilă (dacă litigiul nu intră sub incidența Regulamentului Bruxelles I bis sau a altei reglementări europene) nu poate fi primită deoarece, studiind cuprinsul art. 1 al Regulamentului menționat, se observă că litigiile exceptate de sub imperiul lui fie nu sunt incluse în sfera dreptului internațional privat [alin. (1)], fie fac obiectul unor regulamente speciale ale UE sau sunt de competență exclusivă a statului român [alin. (2)]¹. Niciunul dintre aceste litigii nu poate constitui, în practică, cadrul unei convenții de alegere voluntară a forului conform Codului de procedură civilă. De asemenea, ne întrebăm dacă are rost să păstrăm în Codul de procedură civilă (drept comun în materie) o reglementare zombie, care s-ar putea aplica foarte rar, în anumite cazuri speciale? În opinia mea nu ar fi rațional, nu ar fi practic. Am fi ca regina Franței, Maria Antoaneta, care vrând să fugă din ghearele revoluționarilor, în iunie 1791, a folosit o berlina galben lămâie, pe care o încărcase cu o mulțime de bagaje și care era condusă de vizitii în livrea².

Astfel, odată cu intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 1215/2012, în 10 ianuarie 2015, prin efectul art. 6 și art. 25 din actul normativ european a fost abrogată reglementarea românească a convenției voluntare de alegere a forului din art. 1067 alin. (1) și art. 1068 C.proc.civ.

Potrivit art. 6 alin. (1) al Regulamentului, dacă pârâtul nu domiciliază pe teritoriul unui stat membru al UE, competența instanțelor unui stat membru sesizate cu judecarea litigiului va fi stabilită conform legislației interne a forului, sub rezerva aplicării normelor din Regulamentul privind dreptul consumatorului de a opta în materia unei acțiuni contra furnizorului între instanțele statului unde domiciliază consumatorul și cele ale statului unde domiciliază furnizorul [art. 18 alin. (1)], competența jurisdicțională alternativă privind un angajator care nu e domiciliat pe teritoriul unui stat membru (art. 21), competența exclusivă (art. 24) și prorogarea de competență convențională (art. 25).

Competența unor instanțe sau a unei instanțe dintr-un anumit stat membru poate deveni exclusivă prin convenția părților (în temeiul art. 25 al Regulamentului). Astfel, părțile (îndiferent de domiciliul lor) pot conveni, printr-o convenție, competența unei instanțe sau a instanțelor dintr-un stat membru asupra unui litigiu ce a survenit sau poate surveni în legătură cu un raport juridic patrimonial determinat. Această competență jurisdicțională internațională este **exclusivă**, cu excepția convenției contrare a părților³.

Pentru a fi validă, convenția atributivă de competență jurisdicțională internațională trebuie să îndeplinească **condițiile de fond impuse de legea statului membru ale cărui instanțe devin competente**. Condițiile de fond avute în vedere pentru

---

¹ Ibidem.

² O. Coquard, Varennes, une cavalle lourde de conséquences (<https://www.historia.fr/eph/%C3%A9m%C3%A9ride/varennes-une-cavale-lourde-de-cons%C3%A9quences>).

³ Pentru precizări privind necesitatea ca forul ales să fie situat pe teritoriul UE, a se vedea T.-M. Bantaș-Văduva, Norme de drept internațional privat în materie civilă și comercială în dreptul european. Competența de soluționare și efectele hotărârilor străine. Legea aplicabilă contractelor, Ed. Hamangiu, București, 2020, p. 90. Obligativitatea ca cel puțin una dintre părți să fie domiciliată pe teritoriul Uniunii Europene nu mai poate fi susținută în lumina art. 26 alin. (6) al Convenției de la Haga din 2005 (ratificată de UE).

6 validitatea convenției sunt cele reglementate de legea forului ales la momentul încheierii convenției sau la momentul sesizării instanței¹. În privința condițiilor de formă, **convenția este validă dacă** îndeplinește una din următoarele cerințe:

- a) formă scrisă (se asimilează acestei forme și comunicarea electronică ce permite consemnarea durabilă a convenției);
- b) forma verbală cu confirmare scrisă;
- c) forma conformă cu obiceiurile statornicite între părți;
- d) forma conformă cu uzanța din comerțul internațional pe care părțile o cunosc sau ar trebui să o cunoască și care este notorie și respectată cu regularitate de către părțile la contractele de tipul pe care îl implică domeniul respectiv.

Instanța sau instanțele dintr-un stat membru cărora printr-un act constitutiv de trust (un fel de fiducie) li s-a atribuit competență dobândesc **competență exclusivă** asupra oricărei acțiuni introduse împotriva unui fondator, trustee sau beneficiar al unui trust, acțiune legată de relațiile dintre aceste persoane sau de drepturile ori obligațiile acestora în cadrul trustului.

Convențiile atributive de competență (sau stipulațiile similare din actele constitutive ale unui trust) sunt lipsite de efecte juridice în următoarele cazuri:

- a) contravin dispozițiilor următoarelor articole din Regulament: art. 15 (convenții atributive de competență în materie de asigurări), art. 19 (convenții atributive de competență în materia contractelor încheiate cu consumatorii), art. 23 (convenții atributive de competență în materia contractelor individuale de muncă). Remarcăm faptul că Regulamentul are dispoziții speciale privind convențiile de alegere a forului în litigii privind asigurările, contractele încheiate de consumatori și contractele individuale de muncă. Aceste dispoziții speciale, studiate în detaliu în paginile următoare, limitează, în temeiul art. 6 din Regulament, prevederile art. 1126 C.proc.civ.² doar la litigiile patrimoniale fără element de extraneitate judecate în România;

- b) când aceste convenții sau stipulații derogă de la competența exclusivă a instanțelor, stabilită potrivit art. 24 din Regulament.

Clauza atributivă de competență internațională jurisdicțională este autonomă față de contractul în care este inserată, ceea ce face ca valabilitatea ei să nu fie influențată de validitatea contractului [art. 25 alin. (5)].

În prezent, pe lângă textele de lege deja amintite, o reglementare specială a convenției de alegere a forului se găsește în *Convenția nr. 37 de la Haga asupra acordurilor de alegere a forului*³, încheiată pe 30 iunie 2005, sub auspiciile Conferinței de Drept Internațional Privat. Acest tratat a fost ratificat, până în prezent, **de către** Statele Unite Mexicane (pe 26 septembrie 2007), de Uniunea Europeană (**implicit și** de țara noastră, pe 4 decembrie 2014, prin Decizia Consiliului nr. 887/2014⁴), **de** Singapore (2 iunie 2016), de Muntenegru (18 aprilie 2018), de Danemarca (30 mai 2018), de Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord (prin accesione,

¹ R. Ion, op. cit., p. 402.

² F.G. Păncescu, Drept procesual civil internațional, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 126.

³ Textul autentic poate fi consultat online (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009D0397&qid=1706022516649>).

⁴ JO L 353/5 din 10 decembrie 2014.

începând cu 28 septembrie 2020 și cu rezerve în materia asigurărilor) și de Ucraina (28 aprilie 2023). A intrat în vigoare pe 1 octombrie 2015¹.

Când vom aplica unei convenții de alegere voluntară a forului art. 25 din Regulamentul nr. 1215/2012 și când îi vom aplica Convenția de la Haga din 2005?

Răspunsul este oferit de art. 26 alin. (6) al convenției. Astfel, art. 25 din Regulament se va aplica atunci când ambele părți sunt domiciliat (își au reședința obișnuită) într-un stat membru al Uniunii Europene. Dacă una sau toate părțile sunt domiciliat într-un stat din afara UE, dar care este parte la tratat, atunci **recurgem la** prevederile Convenției de la Haga din 2005. Dacă părțile își au reședința obișnuită într-un stat care nu este nici parte la convenție și nici membru al Uniunii Europene, dar instanța aleasă este pe teritoriul UE, atunci art. 25 al Regulamentului nr. 1215/2012 are prioritate².

După ce am lămurit modul de întrebuițare a tratatului internațional, îi vom studia prevederile esențiale.

Conform art. 1, Convenția are ca obiect acordurile de alegere exclusivă a forului încheiate în litigii cu element de extraneitate, în materie civilă și comercială. Sfera noțiunii de „materie civilă și comercială” utilizată de art. 1 al convenției este extrem de cuprinzătoare, chiar vagă. De aceea, precizările art. 2 al tratatului internațional, unde sunt enumerate litigiile cu element de extraneitate excluse din domeniul de reglementare al tratatului, sunt binevenite.

Comparând cazurile enumerate în art. 2 al tratatului cu cele din art. 25 al Regulamentului nr. 1215/2012, constatăm că tratatul internațional exclude din domeniul său de reglementare convențiile de alegere a forului în materia raporturilor juridice cu element de extraneitate stabilite cu consumatorii [art. 2 alin. (1) lit. a)], convenții supuse unei reglementări speciale în dreptul Uniunii Europene prin art. 19 din regulament. Tratatul internațional exclude din domeniul său de reglementare convențiile de alegere exclusivă a forului în raporturi internaționale de dreptul muncii [art. 2 alin. (1) lit. b)], convenții reglementate prin art. 23 al Regulamentului. Cu alte cuvinte, tratatul acceptă că și în aceste litigii cu element de extraneitate se poate încheia o astfel de convenție, dar nu o reglementează. Aceste convenții sunt însă reglementate de art. 23 al Regulamentului. În alin. (2) al art. 2 al tratatului sunt descrise materiile în care nu este posibilă încheierea unei convenții de alegere exclusivă a forului (aici intră atât litigii civile cu element de extraneitate privind drepturi neevaluabile în bani, dar și cauze cu un obiect evaluabil în bani: succesiunile, insolvența și concordatul, transportul de pasageri, îngrădirea concurenței, încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală etc.). Menționăm că în materia insolvenței transfrontaliere, convenția de alegere exclusivă a forului nu este acceptată nici de reglementările ce trebuie aplicate de autoritățile române, respectiv Legea nr. 85/2014 (pentru proceduri ce au legătură cu state non-UE) și Regulamentul nr. 848/2015 (pentru proceduri ce au legătură cu state UE). În materia succesiunii,

---

¹ Conform Statutului Convenției disponibil online (<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=98>).

² A.C. Alameda, A.F. Fajula, M. Torrent Moreno, Choice-of-court agreements under Brussels I recast Regulation. A check-list for European judges, p. 5 (https://portal.ejtn.eu/Documents/Themis%20Luxembourg/Written_paper_Spain1.pdf).